

Karabaş, R. ve Çamur, G. (2024). Sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik öncülleri araştırması. *Sosyal Politika ve Sosyal Hizmet Çalışmaları Dergisi*, 5 (2), 99-110.
 10.61861/spshcd.1598200

ARAŞTIRMA | RESEARCH

Başvuru: 08/12/2024

Kabul: 31/12/2024

SOSYAL HİZMET UZMANLARININ SOSYAL GİRİŞİMCİLİK ÖNCÜLLERİ ARAŞTIRMASI*

The Research on the Antecedents of Social Entrepreneurship Among Social Workers

Rıfat KARABAŞ¹

Gülsüm ÇAMUR²

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, rfatkarabass@gmail.com, 0000-0001-8564-2464

² Prof. Dr., Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Sosyal Hizmet Bölümü, gulsum.camur@omu.edu.tr, 0000-0001-5116-2462

ÖZ

Sosyal hizmet ve sosyal girişimcilik birbiriyle ilişkili kavramlardır. Sosyal hizmetin makro odaklı çalışmalarında kendini daha çok gösteren sosyal girişimcilik faaliyetlerinin sosyal hizmet literatüründe yeterince ele alınmadığı görülmüştür. Bu bağlamda sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilikle ilgili bilgilerini ve öncülleri ortaya koymayı amaçlayan bu araştırma ilişkisel tarama yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Kolayda örnekleme yöntemi ile toplam 165 sosyal hizmet uzmanından araştırmanın verileri toplanmıştır. Veri toplama araçları Demografik Bilgi Formu ve Türkçe uyarlamasını Akar (2020)'in yaptığı Sosyal Girişimcilik Öncülleri Ölçeğidir. Sosyal hizmet uzmanlarının toplumsal ahlaki yükümlük puanı yüksek bulunmuştur. Bu alt boyut belirli bir durumda temel sosyal haklarından mahrum insanlara yardım etme sorumluluğunu hissetme derecesini anlatan bir kavram olup sosyal hizmetin nihai amacına karşılık gelmektedir. Ayrıca bu çalışma sonucuna göre lisansüstü eğitim yapan, kamu sektöründe çalışan ve mesleğini isteyerek yapan sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik niyetleri ve eğilimleri fazladır. Araştırmanın sonucunda sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik niyet, eğilim ve motivasyonlarını artırmaya yönelik yapılabilecek çalışmalara ilişkin önerilere yer verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik, sosyal hizmet, sosyal girişimcilik

ABSTRACT

Social work and social entrepreneurship are interrelated concepts. It has been observed that social entrepreneurship activities, which manifest themselves more in macro-oriented studies of social work, are not sufficiently addressed in the social work literature. In this context, this research, which aims to reveal the

* Bu makale Rıfat KARABAŞ tarafından Prof. Dr. Gülsüm ÇAMUR danışmanlığında yazılan ve 2024 yılında tamamlanan "Sosyal Hizmet Uzmanlarının Sosyal Girişimcilik Öncülleri Araştırması" isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

knowledge and antecedents of social workers about social entrepreneurship, was conducted using the relational survey method. The data of the study were collected from a total of 165 social workers by convenience sampling method. Data collection tools were Demographic Information Form and Turkish Adaptation of the Social Entrepreneurial Antecedents Scale (SEAS) by Akar (2020). Social workers' social moral obligation scores were found to be high. This sub-dimension is a concept that describes the degree of feeling the responsibility to help people deprived of their basic social rights in a particular situation and corresponds to the ultimate goal of social work. In addition, according to the results of this study, the social entrepreneurship intentions and tendencies of social workers who have postgraduate education, work in the public sector and enjoy their profession are high. As a result of the study, suggestions for studies that can be conducted to increase social entrepreneurship intentions, tendencies and motivations of social workers are included.

Keywords: Entrepreneurship, social work, social entrepreneurship

GİRİŞ

Sosyal adalet ve insan hakları ilkelerini temel alan sosyal hizmetin meslekleşme sürecinde toplumsal olayların ve değişimlerin etkisi bir önemli bir gerçektir. Sosyal hizmet, 19. yüzyılda Endüstri Devrimi sonrasında ortaya çıkan sosyal sorunlarla başa çıkmak amacıyla örgütlenmiş ve mesleki bir disiplin haline gelmiştir (Payne, 2020). Sosyal devlet anlayışı çerçevesinde insanların gereksinimlerine odaklanan sosyal hizmet uzmanları birey, aile, topluluk ve toplumların yaşadığı zorlukları anlamaya, çözümler üretmeye ve toplumsal adaleti sağlamaya odaklanırlar. Sosyal hizmet, modern yaşamın gerektirdiği becerileri geliştirme, toplumsal entegrasyonu destekleme ve dezavantajlı bireylerin yaşam kalitesini yükseltme misyonunu üstlenir (IFSW, 2024). Tüm bu anlayışa benzer biçimde sosyal girişimcilik de toplumsal değişim ve fayda yaratma amacını taşımakla birlikte; sosyal hizmet ve sosyal girişimcilik kavramları arasında önemli farklılıklar bulunmaktadır (Dees, 1998). Sosyal girişimcilik, sürdürülebilir ve yenilikçi çözümler üreterek sosyal sorunlara müdahale etmeyi amaçlar. Miller ve Wesley'e göre (2010) sosyal girişimcilik, sosyal değişim ve/veya sosyal ihtiyaçları kolaylaştırmak için fırsatların takibi, yenilik içeren kaynakların kombinasyonu ve kullanımı sürecidir. Sosyal girişimciler sosyal sorun odaklı, yenilikçilik bakış açısı ile kurumsal bir yapı içerisinde çalışır. Rennie'ye göre (2006) sosyal girişimci, sosyal koşulları geliştirebilmek için değer yaratmaya çalışır. Sosyal girişimcilikte projeler sosyal içeriklidir. Bu sayede, sosyal fayda piyasa değerinin üzerine çıkabilmektedir. Sosyal hizmet, modern yaşamın gerektirdiği becerileri geliştirme, toplumsal entegrasyonu destekleme ve dezavantajlı bireylerin yaşam kalitesini yükseltme misyonunu üstlenir (Payne, 2020). Sonuç olarak, sosyal hizmet ve sosyal girişimcilik, sosyal refahın artırılması ve sosyal sorunlara çözüm üretilmesi amacıyla farklı yaklaşımlar sunan alanlardır. Her iki alanda da bilgi temelli bakış açısı, etik prensiplere bağlılık, toplumsal adalet ve sürdürülebilirlik ön planda tutularak, insanların yaşam kalitesini iyileştirmeye yönelik çabalar sarf edilmektedir.

Sosyal hizmet ve sosyal girişimcilik, insanın toplumsal bağlam içindeki yaşamını iyileştirmeyi amaçlamaktadır. İnsan doğasının diğer bireylerle etkileşim kurma ihtiyacı ve gerekliliği, sosyal ilişki geliştirme anlayışı, dayanışma içinde yaşama arzusu, ortak fayda yaratma motivasyonu gibi unsurlar bireylerin varoluşunu şekillendirmekte ve yaşamı anlamlı kılmaktadır. Sosyal sorunlara çözüm bulan,

bireyin ve de toplumun iyiliğini amaçlayan sosyal girişimcilik ve sosyal hizmetin bu ortak noktasının ele alınarak anlaşılmasının saha çalışmalarına özellikle makro odaklı sosyal hizmet uygulamalarına katkı sunacağı düşünülmektedir. Bu hedefle gerçekleştirilen araştırma bireyin ve toplumun sosyal fayda yaratma gayretini anlayan, destekleyen ve ortaya çıkaran sosyal girişimcilik unsurlarının sosyal hizmet uzmanları açısından nasıl ele alındığını; sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik niyet ve eğilimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Sosyal girişimciliğin alt boyutları olan; empati, toplumsal ahlaki yükümlülük, sosyal girişimcilik öz yeterliliği ve algılanan sosyal destek unsurlarının, sosyal hizmet uzmanlarında ne düzeyde olduğu bu çalışmanın alt amaçlarını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma nicel araştırma modeline dayalı ilişkisel tarama yöntemi ile yapılmıştır. Bilindiği gibi ilişkisel tarama modeli, iki ve daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını belirlemeyi amaçlayan tarama yaklaşımına denir. İlişkisel tarama modelinde, değişkenlerin birlikte değişip değişmediği; değişme varsa bunun nasıl olduğu saptanmaya çalışılır (Karasar, 2011).

Araştırmanın evrenini Türkiye'deki çeşitli kurum ve kuruluşlarda sosyal hizmet alanında çalışan sosyal hizmet uzmanları oluşturmaktadır. Evrenin büyüklüğüne ilişkin net bir sayıya ulaşmak mümkün olmamakla birlikte evrenin geniş olması hem maddi olanaklar hem de zaman açısından ulaşılabilirliği kısıtlamaktadır. Bu bağlamda kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Sosyal Hizmet Uzmanları Derneği'nin iletişim ağları başta olmak üzere sosyal hizmet uzmanlarının dahil olduğu çeşitli sosyal medya platformları aracılığı ile 20.08.2022 - 30.12.2022 tarihleri arasında oluşturulan online veri toplama araçları ile araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 165 sosyal hizmet uzmanından araştırmanın verileri toplanmıştır.

Araştırmanın verileri Demografik Bilgi Formu ve Sosyal Girişimcilik Öncülleri Ölçeği ile toplanmıştır. Bu ölçek Hockerts (2015) tarafından geliştirilmiş olup 5'li likert tipte 18 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Empati, Toplumsal Ahlaki Yükümlülük, Sosyal Girişimcilik Öz Yeterlilik Algısı ve Algılanan Sosyal Destek olmak üzere dört alt boyutu bulunmaktadır. Ölçeğin alt boyutlarının güvenilirlik değerleri sırasıyla 0.86, 0.82, 0.82 ve 0.79 olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, Akar (2020) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlaması, orijinal ölçekle aynı faktör yapısına sahiptir, ancak geçerlik ve güvenilirlik çalışması sonucunda ölçeğin Türkçe versiyonunun nihai olarak 17 maddeden oluştuğu saptanmıştır. Ölçek dört alt boyuttan oluşmaktadır. Bunlar: empati, toplumsal ahlaki yükümlülük, sosyal girişimcilik öz yeterliliği ve algılanan sosyal destektir. Akar (2020) bu ölçekle katılımcıların; sosyal girişimcilik niyetleri, sosyal girişimcilik eğilimleri ve sosyal girişimcilik özelliklerinin incelenmesinin mümkün olduğunu belirtmektedir.

Tablo 1: Sosyal Girişimcilik Düzeyleri Ölçeğine İlişkin Güvenilirlik Katsayılarının Dağılımı

Ölçek Adı	Ölçek Kısa Adı	Soru Sayısı	Cronbach Alfa
Empati	EMPÖ	5	0,677
Toplumsal Ahlaki Yükümlülük	TAYÖ	4	0,857
Sosyal Girişimcilik Özyeterliliği	SGYÖ	4	0,836
Algılanan Sosyal Destek	ASDÖ	4	0,765
Sosyal Girişimcilik Öncülleri	SGÖÖ	17	0,842

Sosyal hizmet uzmanlarının ölçeğe verdiği cevapların yüksek güvenilir düzeyde olduğu belirlenmiştir.

BULGULAR, TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, elde edilen verilerin analizleri sonucunda ortaya çıkan bulgular ile bunlara ilişkin yorumlar ve sonuç önerilerle birlikte sunulmuştur..

Tablo 2: Sosyal Hizmet Uzmanlarına Yönelik Tanıtıcı Bilgiler

Cinsiyet	n		%	
Kadın	111		67.3	
Erkek	54		32.7	
Yaş Ortalaması	En Küçük Yaş	En Büyük Yaş	\bar{X}	SS
	22	58	30,89	9.14
Mezun olduğu üniversite	n		%	
Adnan Menderes Üniversitesi	6		3,6	
Ankara Üniversitesi	5		3,0	
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	1		,6	
Atatürk Üniversitesi	9		5,5	
Başkent Üniversitesi	2		1,2	
Bingöl Üniversitesi	2		1,2	
Bitlis Eren Üniversitesi	1		,6	
Cumhuriyet Üniversitesi	4		2,4	
Düzce Üniversitesi	3		1,8	
Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi	3		1,8	
Gazi Ünivertesi	1		,6	
Gümüşhane Üniversitesi	2		1,2	
Hacattepe Üniversitesi	45		27,3	
İstanbul Arel Üniversitesi	1		,6	
İstanbul Cerrahpaşa Üniversitesi	1		,6	
İstanbul Gelişim Üniversitesi	2		1,2	
İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi	4		2,4	
İstanbul Üniversitesi	2		1,2	
Karabük Üniversitesi	2		1,2	
Kocaeli Üniversitesi	4		2,4	
KTO Karatay Üniversitesi	1		,6	
Manisa Celal Bayar Üniversitesi	5		3,0	

Necmettin Erbakan Üniversitesi	3	1,8
Nişantaşı Üniversitesi	1	,6
Ondokuz Mayıs Üniversitesi	34	20,6
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi	1	,6
Sağlık Bilimleri Üniversitesi	4	2,4
Sakarya Üniversitesi	3	1,8
Selçuk Üniversitesi	4	2,4
Süleyman Demirel Üniversitesi	2	1,2
Turgut Özal Üniversitesi	1	,6
Uşak Üniversitesi	1	,6
Yalova Üniversitesi	5	3,0
Mezuniyet süresi	n	%
1-5 yıl	75	45,5
6-10 yıl	51	30,9
11-15 yıl	11	6,7
16-20 yıl	8	4,8
20 yıl ve üzeri	20	12,1
Lisansüstü eğitim alma durumu	n	%
Evet	59	35,8
Hayır	106	64,2
Eğitim Alınan Yüksek Lisans Alanı	n	%
Adli Bilimler	1	1,7
Çocuk	2	3,4
Evlilik ve Aile Danışmanlığı	3	5,1
Göç	4	6,8
Güvenlik Birimleri	1	1,7
İş Sağlığı ve Güvenliği	1	1,7
Kadın Çalışmaları	9	15,3
Kentsel Sistemler ve Ulaştırma Yönetimi	1	1,7
Madde Bağımlılığı	1	1,7
Sosyal Hizmet	29	49,2
Sosyoloji	1	1,7
Yaşlılık	1	1,7
Yönetim ve Organizasyon	3	5,1
Yok	2	3,4
TOPLAM	59	100
Çalışılan Sektör	n	%
Kamu	105	63,6
Özel Sektör	18	10,9
Sivil Toplum	20	12,1
Şu anda aktif çalışmıyor	22	13,3

Çalışılan Sosyal Hizmet Alanı	n	%
Kadın	10	6,1
Aile	13	7,9
Çocuk	33	20,0
Engelli	19	11,5
Yaşlılık	12	7,3
Yoksulluk	7	4,2
İnsan Hakları	10	6,1
Mülteci	16	9,7
Sağlık	22	13,3
Gençlik	4	2,4
Bağımlılık	5	3,0
Yanıtsız	14	8,5
Mesleğini isteyerek yapma durumu	n	%
Evet	150	90,9
Hayır	15	9,1
TOPLAM	165	100

Araştırmaya katılan sosyal hizmet uzmanlarının yüzde 67.3'ü kadın yüzde 32.7'si erkek ve yaş ortalaması 30,89'dur. Araştırmaya katılan katılımcılar 33 farklı üniversiteden mezun olup yüzde 27.3'le en fazla Hacettepe Üniversitesi mezunlarıdır. yüzde 45,5 ile yarıya yakınının mezuniyet süresi 1-5 yıl, yüzde 30.9'unun mezuniyet süresi 5-10 yıl arasındadır. Sosyal hizmet uzmanlarının yüzde 35.8'i lisansüstü eğitim almış, yarıdan fazlası kamu sektöründe, büyük bir kısmı (yüzde 20) çocuk refahı alanında çalışmaktadır. Araştırmaya katılan katılımcıların neredeyse tamamı mesleğini isteyerek icra etmektedir.

Tablo 3: Sosyal Hizmet Uzmanlarının Girişimcilik Tanımları

Tanımlar	n	%
Belirsizlik	8	5,25
Cesaret etmek	32	19,39
Çözüm üretmek	12	7,27
Fırsatları yakalamak	20	12,12
Sosyal açıdan atılganlık	3	1,82
Ticaret yapmak	31	18,79
Yenilikçilik	59	35,36
TOPLAM	165	100

Sosyal hizmet uzmanlarının yüzde 35,36'sı girişimciliği "yenilikçilik" ve yüzde 19,39'u "cesaret etmek" şeklinde tanımlamaktadır.

Tablo 4: Sosyal Girişimcilikle ilgili Bilgi ve Beceriyi Artırma Yolları

Artırmaya yönelik yollar	n	%
Araştırma ve analiz yapmayı öğrenerek	22	13,33
Eğitim olarak	67	40,62
Kurumsal değişim ile	3	1,82
Motivasyon ile	10	6,06
Saha çalışmalarına olanak ile	5	3,03
Projelere katılım ile	10	6,06
Süpervizyon desteği ile	9	5,45
Yenilikçilik anlayışı ile	33	20,00
Yanıtsız	6	3,64
TOPLAM	165	100

Sosyal hizmet uzmanlarının yüzde 40,62'si sosyal girişimcilikle ilgili bilgi ve becerilerinin artması konusunda eğitim almanın gerekli olduğunu belirtmiştir.

Tablo 5: Sosyal Hizmet Uzmanlarının Sosyal Girişimcilik Düzeylerine İlişkin Puan Dağılımı

Ölçek Adı	n	min	max	\bar{X}	SS
Empati	165	7,00	25,00	14,38	2,34
Toplumsal ahlaki yükümlülük	165	4,00	20,00	15,68	3,72
Sosyal Girişimcilik Öz Yeterlilik	165	4,00	20,00	15,42	2,56
Algılanan Sosyal Destek	165	7,00	20,00	13,99	2,32
Sosyal Girişimcilik Öncüller	165	37,00	85,00	59,47	7,02

Sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik niyet ve eğilimlerinin yüksek olduğu ve Sosyal Girişimcilik Düzeyleri alt boyutları ortalamalarına bakıldığında en yüksek değer Toplumsal Ahlaki Yükümlülükte iken en düşük değer Algılanan Sosyal Destek alt boyutunda olduğu görülmüştür.

Toplumsal ahlaki yükümlük kişinin, belirli bir durumda temel sosyal haklarından mahrum insanlara yardım etme sorumluluğunu hissetme derecesini anlatan bir kavramdır (Tiwari ve diğ., 2017; akt. Akar 2020). Algılanan sosyal destek; sosyal girişimciler, sosyal bir girişimin gerçekleştirilebilirliğini belirlerken arkadaş ve aileleri başta olmak üzere diğer insanlardan alabilecekleri desteği göz önünde bulundururlar (Bornstein,1998; Hockerts, 2015; akt. Akar 2020).

Tablo 6: Sosyal Girişimcilik Düzeyi Puanlarının Yaşa Göre Karşılaştırılması

Nicelik	İstatistikler	Yaş	EMPÖ	TAYÖ	SGYÖ	ASDÖ
Empati	Korelasyon	-,154*
	p Değeri	,049
Toplumsal ahlaki yükümlülük	Korelasyon	,010	,265**	.	.	.
	p Değeri	,903	,001	.	.	.
Sosyal Girişimcilik Öz Yeterlilik	Korelasyon	-,086	,136	,366**	.	.
	p Değeri	,271	,082	,000	.	.
Algılanan Sosyal Destek	Korelasyon	,016	-,056	,059	,300**	.
	p Değeri	,834	,473	,450	,000	.
Sosyal Girişimcilik Öncülleri	Korelasyon	-,074	,527**	,787**	,638**	,413**
	p Değeri	,347	,000	,000	,000	,000

*: korelasyon değeri %5'de önemli; **: korelasyon %1'de önemli.

Yapılan Spearman Korelasyon testi sonucunda katılımcıların Sosyal Girişimcilik Öncülleri Düzeyi ile yaşları arasında anlamlı bir ilişkinin olmadığı anlaşılmaktadır.

Tablo 7: Sosyal Girişimcilik Düzeyi Puanlarının Cinsiyete Göre Karşılaştırılması

Değişken	Cinsiyet	n	\bar{X}	SS	t	p
Sosyal Girişimcilik Öncülleri	Kadın	111	59,0000	6,63462	-1.501	0,135
	Erkek	53	60,7358	7,50167		
Empati	Kadın	111	14,4775	1,99930	0.736	0.463
	Erkek	53	14,1887	2,95516		
Toplumsal ahlaki yükümlülük	Kadın	111	15,4595	3,71675	-1.490	0.138
	Erkek	53	16,3585	3,38603		
Sosyal Girişimcilik Öz Yeterlilik	Kadın	111	15,2252	2,41843	-1.601	0.111
	Erkek	53	15,9057	2,79604		
Algılanan sosyal destek	Kadın	111	13,8378	2,36082	-1.145	0.254
	Erkek	53	14,2830	2,25642		

Görüldüğü üzere sosyal çalışmacıların cinsiyetine göre sosyal girişimcilik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki saptanmamıştır.

Tablo 8: Sosyal Girişimcilik Düzeyi Puanlarının Lisansüstü Eğitime Göre Karşılaştırılması

Değişken	LÜE Durumu	n	\bar{X}	SS	t	p
Sosyal Girişimcilik Öncülleri	Evet	59	60,9831	6,46073	2.082	0,039
	Hayır	106	58,6321	7,20889		
Empati	Evet	59	14,3898	2,63280	0.057	0.954
	Hayır	106	14,3679	2,17486		
Toplumsal ahlaki yükümlülük	Evet	59	16,5424	3,04179	2.241	0.026
	Hayır	106	15,2075	3,97065		
Sosyal Girişimcilik Öz Yeterlilik	Evet	59	15,5424	2,45176	0.440	0.660
	Hayır	106	15,3585	2,63380		
Algılanan Sosyal Destek	Evet	59	14,5085	2,02035	2.171	0.031
	Hayır	106	13,6981	2,43846		

Lisansüstü eğitim yapan sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik puanları daha yüksek ve bu iki değişken arasındaki ilişki istatistiksel olarak anlamlıdır. Toplumsal Ahlaki Yükümlülük ve Algılanan Sosyal Destek alt boyutu ile lisansüstü eğitim yapma durumu arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur.

Tablo 9: Sosyal Girişimcilik Düzeyi Puanlarının Çalıştığı Sektöre Karşılaştırılması

Ölçek	Çalıştığı Yer	n	\bar{X}	SS	F	p
Sosyal Girişimcilik Öncülleri	Kamu	105	59,8286	6,48290	3.146	0.027
	Özel Sektör	18	57,2222	8,41256		
	Sivil Toplum	20	56,5500	7,52872		
Empati	Kamu	105	14,3810	2,22909	2.065	0.107
	Özel Sektör	18	14,6111	2,00408		
	Sivil Toplum	20	13,3500	2,13431		
	Çalışmıyorum	22	15,0909	3,03800		
	Total	165	14,3758	2,34092		
Toplumsal ahlaki yükümlülük	Kamu	105	15,9714	3,56656	2.495	0.062
	Özel Sektör	18	15,2222	3,17260		
	Sivil Toplum	20	13,7500	4,92977		
	Çalışmıyorum	22	16,4545	3,11261		
	Total	165	15,6848	3,71189		
Sosyal Girişimcilik Öz Yeterlilik	Kamu	105	15,3714	2,38689	2.342	0.075
	Özel Sektör	18	14,7222	3,84716		
	Sivil Toplum	20	15,0000	2,51312		
	Çalışmıyorum	22	16,6364	1,81385		
	Total	165	15,4242	2,56418		
Algılanan Sosyal Destek	Kamu	105	14,1048	2,18352	2.363	0.073
	Özel Sektör	18	12,6667	2,65684		
	Sivil Toplum	20	14,4500	2,54383		
	Çalışmıyorum	22	14,0909	2,28680		
	Total	165	13,9879	2,32428		

Kamu sektöründe çalışan sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik puanları özel sektöre ve sivil toplum kuruluşlarında çalışanlara göre daha yüksek ve istatistiksel olarak anlamlıdır..

Tablo 10: Sosyal Girişimcilik Puanlarının Mesleğini İsteyerek Yapma Durumuna Göre Karşılaştırılması

Değişken	Mesleğini isteyerek yapma durumu	n	\bar{X}	SS	t	p
Sosyal Girişimcilik Öncülleri	Evet	150	59,7667	7,10649	2.116	0,017
	Hayır	15	56,5333	5,47549		
Empati	Evet	150	14,3667	2,35852	-0.157	0.875
	Hayır	15	14,4667	2,23180		
Toplumsal ahlaki yükümlülük	Evet	150	15,8533	3,69906	1.857	0.065
	Hayır	15	14,0000	3,52542		

Sosyal Girişimcilik Öz Yeterlilik	Evet	150	15,4867	2,60803	0.989	0.324
	Hayır	15	14,8000	2,04241		
Algılanan Sosyal Destek	Evet	150	14,0600	2,30910	1.263	0.208
	Hayır	15	13,2667	2,43389		

Mesleğini isteyerek yapan sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik puanlarının daha yüksek ve bu iki değişken arasındaki ilişkinin anlamlı olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonuçlarına göre, cinsiyetin sosyal girişimcilik üzerinde anlamlı bir fark yaratmadığı belirlenmiştir. Konuyla ilgili yapılan bazı çalışmalar da bu sonucu destekler niteliktedir (Ermanonuk, 2020, Yılmaz ve Aydemir, 2019). Bazı araştırmalar ise kadınların erkeklere kıyasla daha girişimci olduğunu ortaya koymaktadır (Eratlı Şirin vd., 2018; Köstekçi, 2016). Öte yandan, bazı araştırmalar cinsiyet temelinde girişimcilik düzeylerinde erkeklerin kadınlardan daha yüksek olduğu yönünde bulgular sunmaktadır (Alkış ve Akpınar, 2019; Wang ve Wong, 2004). Sonuç olarak, cinsiyetin sosyal girişimcilik bağlamında farklı sonuçlara yol açtığı ve bu nedenle derinlemesine araştırmalara gereksinim duyulduğu ve konunun toplumsal cinsiyet ve kültür ekseninde ele alınmasının gerekli olduğu söylenebilir.

Lisansüstü eğitim yapan sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik niyet ve eğilimlerinin yüksek olduğu belirlenmiştir. Kırılmaz (2012) çalışmasında yüksek lisans mezunu katılımcıların en yüksek ortalama sosyal girişimcilik öncüllerine sahip olduğunu ortaya koymuştur. Kişilerin yaşam boyu öğrenme modelleriyle kendilerini geliştirmelerini hayatın birçok alanında olduğu gibi sosyal girişimcilik alanında da faydalı olmaktadır.

Mesleğini isteyerek yapan sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik niyet ve eğilimleri yüksek çıkmıştır. Bu bulguyu destekler çalışmalar bulunmaktadır (Koçakoğlu, 2022, Weerawardena ve Mort, 2006). Mesleği sevmeye, adanmışlık, tatmin edici iş ve yüksek motivasyonun sosyal girişimcilik düzeylerini olumlu yönde etkilemektedir. Mesleği isteyerek yapan ve içsel motivasyonu yüksek olan sosyal hizmet uzmanlarının, sosyal girişimcilik alanında daha aktif ve etkili olabilmektedir. Mair ve Marti (2006) tarafından gerçekleştirilen çalışmada ise sosyal girişimcilik eğilimi olan alanlarda çalışanların iş motivasyonunun ve performansının olumlu yönde etkilendiği vurgulanmaktadır. Dolayısıyla, mesleki tutku ve işe bağlılık, sosyal girişimcilik faaliyetlerinin yaygınlaştırılmasında önemli bir rol oynamaktadır. Mesleğini isteyerek ve yüksek motivasyonla yapan sosyal hizmet uzmanlarının sosyal girişimcilik niyet ve eğilimlerinin olumlu yönde olması özellikle makro odaklı sosyal hizmet uygulamalarına olumlu anlamda yansıtacağı düşünülmektedir.

Elde edilen sonuçlardan hareketle sosyal hizmet eğitim müfredatına sosyal girişimcilik derslerinin eklenmesine ve bu derslerde öğrencilerin sosyal girişimcilik alanında bilgi ve beceri kazanmalarının (sosyal girişimcilik pratikleriyle) sağlanması yoluyla mezuniyet sonrası iş hayatına daha iyi hazırlanmalarına katkı sağlanması önerilebilir. Buna ek olarak; Sosyal Hizmet Bölümlerinde sosyal girişimcilik

konusunda düzenli olarak atölye çalışmaları, seminerler ve konferanslar düzenlenebilir. Sosyal hizmet uzmanlarının faaliyet gösterdiği alanlarla ilgili kurumların hizmetiçi eğitim programlarına sosyal girişimcilik konularının eklemesinde yarar olabilir. Sosyal Hizmet Bölümü öğrencilerinin sosyal girişimcilik projelerine katılımını teşvik eden staj, pratik çalışmalar ve uygulama programları geliştirilmelidir. Sosyal hizmet uzmanlarının ve sosyal hizmet öğrencilerinin, yerel ve uluslararası sosyal girişimcilik projelerine katılımı için iş birlikleri yapılmalı ve katılımları yönetim tarafından teşvik edilmelidir. Üniversiteler bünyesinden Sosyal Girişimcilik Merkezleri ve Sosyopark'lar kurulmasında ve bu birimlerin Sosyal Hizmet Bölümleri ile etkileşimli işbirliği içinde çalışmasında yarar olacaktır. Sosyal hizmet uzmanları meslek örgütü bu konuda üyelerini geliştirecek projeleri ve farkındalık çalışmalarını hayata geçirebilir. Toplumun değişim ajanları olarak ifade edilen sosyal hizmet uzmanları sosyal girişimcilik faaliyetleriyle etki alanını genişletmeli ve farkındalık oluşturmalıdır. Sosyal hizmet alanında görev yapan özel – kamu ve Sivil Toplum Kuruluşları içerisindeki idarecilerin sosyal girişimcilik konusunda bilgi ve beceri düzeylerini artırılması için eğitim, seminer ve odak grup çalışmaları yapılmalıdır.

ARAŞTIRMAYA İLİŞKİN ETİK BİLGİLER

Bu çalışma Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nda 30.06.2022 tarihinde 2022-601 karar sayısı ile Etik Kurul Onayı almıştır.

ARAŞTIRMACININ KATKI ORANI

Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

ÇATIŞMA BEYANI

Herhangi bir potansiyel çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKÇA

- Akar, H. (2020). Sosyal girişimcilik öncülleri ölçeğinin Türkçeye uyarlanması: geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Turkish Studies Education*, 15(2): 579-593. <https://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40562>
- Alkış, H. ve Akpınar, F. (2019). Duygusal zekâ ve girişimcilik eğilimi: Adıyaman üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 32: 341-379. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/adyusbd/article/591091>
- Dees, J. G. (1998) The meaning of social entrepreneurship. Stanford University: Draft Report for the Kaufmann Center for Entrepreneurial Leadership.
- Eratlı Şirin, Y., Bilir, F. P. & Öz, G. (2018). üniversite öğrencilerinin sosyal girişimcilik eğilimleri: beden eğitimi ve spor yüksekokulu örneği. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 3(3): 35-47. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/girkal/issue/51925/561225>

- Ermanonuk, F. E. (2020). Üniversite öğrencilerinin sosyal girişimcilik öncülleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasındaki ilişkinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. (Yüksek lisans tezi, Bursa Teknik Üniversitesi). Yök Tez Merkezi.
- Hockerts, K. (2015). The social entrepreneurial antecedents scale (SEAS): a validation study. *Social Enterprise Journal*, 11(3): 260-280.
- International Federation of Social Workers. (2024). Global definition of social work. Retrieved from <https://www.ifsw.org>
- Kalkan Koçakoğlu, E. (2022). Okullarda sosyal girişimciliğe yönelik uygulamalar: okul yöneticisi ve öğretmen deneyimlerinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi. Kocaeli Üniversitesi). Yök Tez Merkezi.
- Karasar, N. (2011). Bilimsel araştırma yöntemi: kavramlar-ilkeler-teknikler. Nobel Yayın Dağıtım.
- Kırılmaz, S. (2012). Sosyal girişimciliğin başarı faktörlerinin girişimci kişilik ve dönüştürücü liderlik bağlamında araştırılması. (Doktora Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi). Yök Tez Merkezi.
- Köstekçi, E. (2016). Öğretmen adaylarının girişimcilik özellikleri ile yansıtıcı düşünme düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. (Yüksek Lisans Tezi, Bartın Üniversitesi). Yök Tez Merkezi.
- Mair, J., & Marti, I. (2006). Social entrepreneurship research: a source of explanation, prediction, and delight. *Journal of World Business*, 41(1): 36-44.
- Miller, T.L. ve Wesley, C.L. (2010), "Assessing mission and resources for social change: an organizational identity perspective on social venture capitalists' Decision Criteria", *Entrepreneurship: Theory and Practice*, 34(4): 705-733.
- Payne, M. (2020). Modern social work theory. Bloomsbury Publishing.
- Rennie, H.G. (2006), "Social entrepreneurship and regional economic development: a conceptual framework", *Enterprising Worlds*, 86: 257-270.
- Tam, H. L., Chan, A. Y. F., Fung, T. T. O., & Isangha, S. O. (2024). The mediating effect of psychological strengths and resilience on enhancing youth employability through social entrepreneurship education and training. *Children and Youth Services Review*, 156, 107325.
- Türkmen A. (2020). Elazığ İlindeki Spor Kulüplerinin Sosyal Girişimcilik Algısı. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. 92, Elazığ
- Wang, C. K. ve Wong, P. (2004). Entrepreneurial interest of university students in Singapore. Elsevier, *Technovation*, (24):167-172.
- Weerawardena, J., & Mort, G. S. (2006). Investigating social entrepreneurship: A multidimensional model. *Journal of World Business*, 41(1): 21-35. <https://doi.org/10.1016/j.jwb.2005.09.001>.
- Yılmaz, O., & Aydemir, Y. (2019). Üniversite öğrencilerinin girişimcilik eğilimlerinin demografik özellikleri bakımından incelenmesi: Batman üniversitesi öğrencileri üzerine bir araştırma. *Electronic Turkish Studies*, 14(5):247-261.